

Język polski

Zasady pracy i oceniania w kl. IV-VIII szkoły podstawowej

Obszary aktywności ucznia podlegające ocenie

1. **Mówienie i pisanie: tworzenie wypowiedzi** ustnych i pisemnych, rzeczowość, poprawność, bogactwo słownictwa, kultura wypowiedzi, prowadzenie zeszytu przedmiotowego.
2. **Słuchanie i czytanie:** rozumienie wypowiedzi użytkowych oraz dzieł kultury i sztuki (np. literatury, filmu, malarstwa, przekazów teatralnych), wykorzystanie zawartych w nich informacji, tempo i technika czytania.
3. **Świadomość językowa:** znajomość obowiązujących zagadnień z nauki o języku, zasad poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej oraz umiejętność stosowania ich w praktyce, świadomość różnych stylów i funkcji języka.
4. **Postawa** – sposób udziału w zajęciach: kultura pracy, skupienie, wykonywanie zadań domowych, prac dodatkowych, **samokształcenie**, współpraca, kreatywność, udział i sukcesy w konkursach polonistycznych.

Formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

1. **Odpowiedzi ustne** z bieżących zagadnień literackich, gramatycznych, ortograficznych, udział w dyskusji, omówienie przygotowanej prezentacji, projektu...
2. **Głośnie czytanie.**
3. **Recytowanie** poezji i prozy.
4. **Kartkówki** z podstawowych zagadnień literackich, gramatycznych, ortograficznych, poprawności językowej, znajomości treści lektur.
5. **Dyktanda, przepisywanie tekstu.**
6. **Badania edukacyjne, diagnozy** wiedzy i umiejętności polonistycznych uczniów (np. na początku i na końcu półrocza/ roku szkolnego).
7. **Redagowanie pisemnych form użytkowych, takich jak:** ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, dedykacja, życzenia, gratulacje, dialog, plan, przepis, instrukcja, kartka pocztowa, notatka, streszczenie, kartka z dziennika, sprawozdanie (np. z uroczystości szkolnej, wydarzenia, filmu, spektaklu, książki).
8. **Tworzenie dłuższych prac pisemnych, takich jak:** kartka z pamiętnika, opowiadanie, list prywatny, list oficjalny, opis przedmiotu, postaci, dzieła sztuki, miejsca, sytuacji, przeżyć, uczuć, charakterystyka, rozprawka, wypowiedź argumentacyjna.

Wcześniej zapowiedziane oraz poprzedzone powtórzeniem:

9. **Sprawdziany w formie testów, obejmujące wiele zagadnień, np.:** czytanie ze zrozumieniem różnych tekstów kultury, praktyczne zastosowanie wiedzy z literatury, gramatyki, ortografii, interpunkcji, poprawności językowej, tworzenie wypowiedzi.

Sposoby oceniania

- stopnie
- plusy lub minusy - za aktywność na zajęciach i wykonywanie dodatkowych zadań uczeń może otrzymać plusy lub minusy, które w efekcie złożą się na stopień, np.: za sześć plusów – celujący, trzy plusy – dostateczny...
- ustne lub pisemne pochwały albo upomnienia, naklejki z komentarzem
- postawienie „V” (jest praca) , lub „-” (brak pracy) oznacza, że nauczyciel sprawdzał wykonanie zadania pod względem ilościowym, a nie merytorycznym.

Organizacja pracy

1.Przygotowanie do lekcji oznacza, że uczeń:

- ma na zajęciach podręcznik, ćwiczenia, zeszyt przedmiotowy, dzienniczek, inne potrzebne przybory i materiały (np. lekturę)
- jest przygotowany do odpowiedzi ustnej, czytania, recytacji, pracy w grupie itp.
- ma odrobioną pracę domową.

2.Zeszyt przedmiotowy powinien być podpisany, obłożony i prowadzony systematycznie, czytelnie, estetycznie. Obowiązują kompletne notatki, marginesy, daty, podkreślone tematy, ważniejsze informacje wyróżnione kolorem.

3.Nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy zapowiedzianych sprawdzianów, recytacji i terminów omawiania lektur) uczeń zgłasza przed rozpoczęciem zajęć. Zostanie to odnotowane w dokumentacji nauczyciela. Za trzecie nieprzygotowanie – wpis do zeszytu obserwacji funkcjonowania ucznia.

4. Na kartkówkach, sprawdzianach, dyktandach, w pracach pisemnych nie wolno używać korektorów i długopisów „zmazywalnych”.

5. Wyniki prac uczniów są analizowane z nimi w celu wskazania stopnia opanowania sprawdzanych umiejętności oraz tych umiejętności, które wymagają doskonalenia. Wnioski są zapisywane na pracach uczniów lub do zeszytu.
6. Zakłócanie przez ucznia porządku podczas zajęć, praca niesamodzielna - powoduje zakończenie wypowiedzi/ odebranie pracy. W przypadku plagiatu – uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
7. **Nieobecność.** Uczeń ma obowiązek uzupełniania notatek, prac, wiadomości za czas swojej nieobecności. W przypadku dłuższej absencji termin uzupełnienia braków oraz napisania zaległych prac uczeń/rodzic uzgadnia z nauczycielem. Jeżeli uczeń bez usprawiedliwienia nie napisze zaległego sprawdzianu w uzgodnionym terminie, będzie musiał to zrobić w czasie kolejnej lekcji.
8. Uczeń ma możliwość poprawy niezadowolających ocen (oprócz stopnia z diagnozy, recytacji, dyktanda ze znanego tekstu) i napisania zaległych prac w terminie uzgodnionym z nauczycielem, np. podczas dodatkowych zajęć. Wtedy konieczna jest pisemna zgoda rodzica na udział dziecka w tych zajęciach.
9. Poprawa niezadowolającej oceny polega na powtórnej odpowiedzi z wymaganego zakresu materiału/napisaniu pracy sprawdzającej te same umiejętności na podstawie innych zadań.
10. **Hierarchizacja ocen.** Do oceny śródrocznej i na koniec roku szkolnego bierze się pod uwagę kolejno:
- I. Oceny z samodzielnych prac pisanych w szkole.
  - II. Oceny z odpowiedzi.
  - III. Pozostałe oceny.

Sposoby powiadamiania uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) o ocenach

1. Oceny i informacje o wynikach edukacyjnych ucznia zapisywane w dzienniku, dzienniczku ucznia lub zeszycie przedmiotowym.
2. Prace pisemne są udostępnione uczniom i rodzicom (prawnym opiekunom), a następnie złożone są w dokumentacji nauczyciela języka polskiego.

Proszę rodziców o potwierdzanie podpisem zapoznania się z ocenami uzyskiwanymi przez dziecko.

Ogólne wymagania na poszczególne stopnie w klasyfikacji semestralnej i rocznej

*kursywą wyróżniono wymagania dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych z powodu mniejszych możliwości intelektualnych

Ocena celująca

Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej:

- w sposób pogłębiony i wnikliwy czyta ze zrozumieniem omawiane teksty kultury, potrafi analizować i interpretować je posługując się stosowną terminologią
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych, np. wychodzi z inicjatywą realizacji zagadnień, pełni funkcję asystenta nauczyciela
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim i odnosi w nich sukcesy
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocena bardzo dobra

Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej:

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocena dobra

Uczeń w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej:

- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem omawiane teksty kultury, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- poprawnie wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocena dostateczna

Uczeń częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,

- samodzielnie wykonuje zadania łatwe;
- *odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,*
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- *wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,*
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- *wykonuje obowiązkowe prace domowe.*

Ocena dopuszczająca

Uczeń opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej:

- samodzielnie wykonuje bardzo łatwe zadania, zwykle wymaga ukierunkowania i pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- *ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,*
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy zakłócające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- *nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela, pracuje niesystematycznie,*
- *podejmuje próby samodzielnego wykonania pracy domowej.*

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu podstawy programowej:

- jego wypowiedzi ustne są niepoprawne pod względem rzeczowym i językowym
- *technika czytania nie pozwala mu na zrozumienie tekstu i uniemożliwia wykonanie poleceń*
- *nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,*
- *nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,*
- *wykazuje się niechęcią do nauki, brak postępów pomimo wsparcia i pomocy ze strony nauczyciela,*
- *zaniedbuje wykonywanie prac domowych, nie angażuje się w pracę grupy.*

Skala procentowa oceniania sprawdzianów *	Dla uczniów z objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną (opinia)
100 % - celujący 90 - 99% bardzo dobry 75-89 % - dobry 51-74 % - dostateczny 30-50 % - dopuszczający 29 % i poniżej - niedostateczny	100 -99 % - celujący 87 - 98% bardzo dobry 69-86 % - dobry 46-68 % - dostateczny 25-45 % - dopuszczający poniżej 25 % - niedostateczny
*dopuszcza się możliwość stawiania ocen z „plusami” lub „minusami”, jeżeli sprawdzane są różne umiejętności i wiedza z kilku zagadnień	

Kryteria oceny odpowiedzi ustnych

- zgodność z tematem
- rzeczowość
- budowanie wypowiedzi w formie zdań
- wyczerpanie tematu (częściowe, pełne, wykraczające poza program)
- poprawność językowa (właściwa odmiana wyrazów, budowa zdań bogactwo słownictwa, trójdzielna kompozycja)
- wyraźna, staranna i wyrazista mowa
- umiejętność zainteresowania słuchaczy

Kryteria oceniania umiejętności głośnego czytania

- sposób (głoskowanie, sylabizowanie, całościowe czytanie wyrazów, płynność)
- stosowne tempo
- bezbłędność
- wyrazistość, akcent, intonacja świadczące o rozumieniu tekstu
- przestrzeganie interpunkcji
- oddanie nastroju tekstu

Kryteria oceny recytacji

- opanowanie pamięciowe materiału, długość tekstu
- staranna wymowa
- prawidłowe akcentowanie
- stopień rozumienia prezentowanego tekstu
- dostosowanie tempa i sposobu mówienia do treści utworu
- „zaczarowanie” słuchaczy występem

Kryteria oceny pracy w grupie*

- wykonanie pracy zgodnie z poleceniem
- wykonanie pracy zgodnie z poleceniem w sposób oryginalny
- zaangażowanie w pracę grupy
- realizacja wyznaczonego zadania
- wypełnienie powierzonych funkcji
- umiejętność współpracy

*Oceny za pracę w grupie wystawiane są po uwzględnieniu samooceny ucznia oraz oceny jego pracy przez innych członków grupy.

Ocena dyktand	Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych	
0 błędów – celujący 1 bł. - bardzo dobry 2 -3 błędy- dobry 4 -5 błędów – dostateczny 6 -7 błędów- dopuszczający	Opinia PPP 0, 1 bł. – celujący 2, 3 bł.- bardzo dobry 4, 5 bł.- dobry 6,7 bł. – dostateczny 8, 9 bł.- dopuszczający	Dysortografia * Uczeń ze stwierdzoną dysortografią nie jest zwolniony ze znajomości zasad ortograficznych. Zamiast dyktanda może wykonywać inne zadania sprawdzające i kształcące umiejętność poprawnego pisania. * Zaczyna pisać wypowiedzi wielką literą, kończy odpowiednim znakiem interpunkcyjnym.
* jeżeli powtarza się błędna pisownia któregoś wyrazu - błąd liczy się jako jeden *trzy błędy interpunkcyjne (brak odpowiednich znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi, brak przecinka przed właściwymi spójnikami, za dużo znaków interpunkcyjnych) = 1 błąd rażący * trzy usterki w zapisie (np. zamienienie, przestawienie czy opuszczenie litery = 1 błąd rażący		

OCENIANIE PRAC PISEMNYCH	
Ocenie podlegają takie elementy pracy pisemnej: I. Realizacja tematu pracy (rozwinęta/poparta przykładami/powierzchnowa/ II. Forma zgodna z poleceniem III. Styl odpowiedni dla danej formy III. Kompozycja (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) IV. – Poprawność ortograficzna V. – Poprawność interpunkcyjna VI. – Poprawność językowa VII. – Logicznie wyodrębnione akapity VII – Estetyka zapisu	*Uczeń będzie proszony o głośne odczytanie pracy nieczytelnej. *Jeżeli praca zajmie mniej niż połowę wyznaczonego miejsca, będzie oceniana tylko pod względem formy i treści. *Jeżeli praca jest nie na temat, niezgodna z poleceniem lub formą – uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. * Jeżeli uczeń wykaże się oryginalnym ujęciem tematu, elokwencją i kulturą języka, otrzyma dodatkowy punkt. *Wobec prac ucznia ze specyficznymi trudnościami w nauce, stosowane są złagodzone kryteria oceny poprawności zapisu. *Uczeń zobowiązany jest wykonać zalecenie nauczyciela zapisane w komentarzu do oceny – dokonać analizy i korekty popełnionych błędów. *Niedozwolone jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem.
Szczegółowe kryteria oceny prac pisemnych uczniowie będą przypominać lub poznają w czasie ćwiczeń doskonalących redagowanie danej formy.	

Dostosowanie wymagań edukacyjnych

Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne (niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego programu nauczania) do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

1. Uczeń mający trudności w nauce

- wyznaczenie miejsca w klasie uwzględniającego deficyty i mocne strony dziecka w celu umożliwienia mu dobrych warunków do przyswajania wiedzy
- zmniejszenie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań wykonywanych w klasie i zadań domowych
- wydłużenie czasu na odpowiedź, prace pisemne
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego, konkretów, schematów, ilustracji
- w miarę możliwości udzielanie uczniowi dodatkowych wyjaśnień, powtarzanie poleceń w prostszej formie
- pomoc podczas wypowiedzi ustnych w doborze słownictwa
- udzielanie wskazówek dotyczących sposobów uczenia się
- mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania
- tworzenie atmosfery życzliwości i bezpieczeństwa, dbanie o prawidłowe relacje ucznia z rówieśnikami
- częste powtarzanie, przypominanie, utrwalanie wiadomości i umiejętności, zagadnień podstawy programowej, których opanowanie jest konieczne dla osiągnięcia powodzenia szkolnego
- wyznaczenie fragmentów lektury do przeczytania
- ograniczenie wymagań w wypowiedzianiu się na określony temat do prostych zdań
- jeśli to konieczne przeczytanie tekstu dyktanda jeszcze raz w wolniejszym tempie lub poproszenie o przepisanie tekstu przez ucznia
- sprawdzanie techniki czytania na tekstach znanych uczniowi, opracowanych wcześniej w szkole lub zadanych do domu
- skrócenie ilości tekstu do recytacji
- wobec ucznia o mniejszych możliwościach intelektualnych posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej - stosowanie złagodzonych kryteriów oceniania

2. Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się - z opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej o dysleksji, dysgrafii, dysortografii*

Dostosowanie wymagań dotyczy nie zakresu treści kryteriów na poszczególne stopnie, ale formy sprawdzania wiedzy, zgodnie z ogólnymi zasadami pracy z uczniem z dysleksją, dysortografią, dysgrafią:

- niewzywanie ucznia do natychmiastowej odpowiedzi, danie czasu do namysłu
- sprawdzanie stopnia zrozumienia polecenia
- w ocenie wiedzy ucznia dyslektycznego powinny dominować odpowiedzi ustne i testowa forma sprawdzianów,
- wydłużenie czasu na odpowiedź, prace pisemne,
- stosowanie liberalniejszych kryteriów oceniania techniki czytania sprawdzanie techniki czytania na tekstach znanych uczniowi, opracowanych wcześniej w szkole lub zadanych do domu
- ocenianie prac pisemnych przede wszystkim pod względem poprawności treści i kompozycji, nie obniża się oceny z powodu błędów ortograficznych. Uczeń powinien prawidłowo wyznaczać granicę wypowiedzi – stosować wielką literę na początku, odpowiedni znak interpunkcyjny na końcu. Obowiązuje go też pisanie imion i nazwisk wielką literą. W przypadku prac nieczytelnych uczeń ma obowiązek głośnego ich odczytania. W przypadku dysgrafii uczeń może pisać drukowanymi literami.
- zezwalanie na przygotowanie prac pisemnych z pomocą komputera (w przypadku dysgrafii)
- zastąpienie dyktanda testami, sprawdzianami, ćwiczeniami utrwalającymi znajomość zasad ortograficznych, przepisywaniem, pisanem z pamięci
- wyznaczenie fragmentów lektury do przeczytania
- skrócenie ilości tekstu do recytacji

*Powyższe wymagania odnoszą się do uczniów, którzy w widoczny sposób pracują nad swoimi dysfunkcjami: systematycznie przygotowują się do lekcji, uczestniczą w terapii pedagogicznej lub zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, wykonują w domu dodatkowe ćwiczenia ortograficzne oraz poprawiające tempo i technikę czytania, a ich praca jest dokumentowana przez rodziców (opiekunów prawnych) i przedstawiana nauczycielowi.

3. Uczeń objęty nauczaniem specjalnym ze względu na niepełnosprawność umysłową w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim realizują tę samą podstawę programową kształcenia ogólnego.

W pracy z uczniem nauczyciel skupia się na rozwijaniu sprawności językowych, w tym kształtowaniu złożonych struktur gramatycznych budowaniu dłuższych wypowiedzi powiązanych w logiczną całość. Dostosowuje formy i metody pracy z zastosowaniem ułatwień: odpowiednim doбором tekstów, ograniczeniem pojęć koniecznych do zapamiętania na rzecz ich zastosowania, wskazuje na praktyczny walor wypowiedzi pisemnych, wspomaga budowanie wypowiedzi ustnych (plan wypowiedzi, wizualizacja).

Podstawą oceniania jest położenie akcentu na **ocenę wkładu pracy i zaangażowania**, a nie poziom wiadomości czy umiejętności.

Uwaga!

Zasady pracy i oceniania mogą ulec modyfikacjom na skutek zmian w prawie oświatowym, Statucie Szkoły, a także potrzeb i sugestii uczniów albo rodziców/opiekunów uczniów.

Opracowała Emilia Wierchołowska